

Udarbejdet af Beth Jeppesen og Peter Buch (Buch-puslespillet), her gengivet med deres tilladelse.

De første 6 Præster i Skanderup efter Reformationen

1. Jens (Knudsen) Buch (ca.1536 – 1553)

Jens må være født ca. 1497 og formentlig på Nagbølgård, som søn af Knud Jepsen Buch og en datter af Mogens Lange. Det er usikkert, men kan udledes af gamle missiver.

Jens var før Reformationen munk, men blev derefter sognepræst i Skanderup indtil 1553.

Sønnen Søren Jensen Buch blev præst i Ølgod.

2. Knud Mogensen Buch (1553 – 1604)

Må være født omk. 1533 som søn af Mogens Knudsen Buch, der sandsynligvis var bror til den forrige præst. Der er uenighed om hvornår han er død. Der forekommer både datoen 29. Aug. 1600 og 12. Okt. 1604.

Knud var sognepræst i Skanderup 1553-1600. Han overtog kaldet efter Jens Buch der formodes at være hans farbror og han blev stamfar til de følgende 4 generationer af præster i Skanderup.

Knud var gift med Maren/Marine Jensdatter. Nogle mener at familieforbindelsen til den forrige præst var, at Marine var formandens datter. De fik mindst 5 børn : Jens, Inger, Marine, Hans og Karen.

Det fortælles om ham at han var Bondefødt og gjorde bondearbejde til sit 18. år. Han skildres som "meget brav". Men det fortælles også, at han var trættekær og han fik 1572 et tilsagn fra kong Frederik II, om at holde sig fra klammeri, uenighed og trætte, hvis han ikke ville afsættes:

18. November 1572 (Koldinghus): *Til M. Hans Laugssen, Superintendent i Riiber Stift. Kongen har erfaret, at Hr. Knud Monssen i Nobøl [Nagbøl], Sognepræst i Skanderup Kirke, stadig ligger i Kiv og Trætte paa Tinge og Stævne, hvilket ingenlunde passer sig for en Guds ords Tjener, hvorfor Kongen ogsaa havde ventet, at M. Hans havde ført bedre opsigst dermed og ikke set gennem Fingre med de Præster i hans Stift, som snarere ere at finde paa Herredsting og Landsting i Færd med at forfølge verdslige Sager end hjemme ved deres Bog. Det befales ham straks at kalde Hr. Knud Monssen for sig og give ham alvorlig Ordre til fuldstændig at afholde sig fra alle Trætter og, hvis han har saadanne, da at henvende sig til Lensmanden, som har ham i Forsvar. Vedbliver Hr. Knud alligevel med saadan verdslig Bestilling og med at føre Trætter paa Herredsting og Landsting, skal M. Hans straks afsætte ham.*

Knud er åbenbart heller ikke tilfreds med sit udkomme:

14. Marts 1580 (Koldinghus): *Hr. Knud Mogensen, Sognepræst i Skanderup, der for nogen Tid siden har fæstet Kirkens Korntiende af Skanderup Sogn paa Livstid, men siden har klaget over, at Afgiften af Tienden var sat for højt, maa herefter nøjes med at svare den Afgift, 20 Ørt. Rug og 14 Ørt. Byg som Erich Løcke paa Riberhus nu har sat Tienden til.*

20. Januar 1588 (Gamsted): *Befaling til Caspar Markdanner. Da Hr. Knud Mogensen, Sognepræst i Skanderup Sogn, har klaget over, at Skanderup Kirketiende, som han har i Fæste, er sat for højt i*

Afgift, skal Caspar Markdanner undersøge sagen og, hvis Afgiften er for høj, nedsætte den, dog saaledes, at Kirken ikke kommer til kort.

Om præstegården og dens tilliggender på den tid meddeles i "et åbent brev" af 6. april 1580: *"Nedennævnte Jorder og Ejendomme, som Folk i fordums tid i Følge de af Hr. Knud Mogensen i Nagbøl, Sognepræst i Skanderup, fremlagte Vidisser af Skanderup Kirkes Bog og gamle Missale have givet til Skanderup Præstegaard i Nagbøl, herefter altid skal høre til denne Præstegaard, nemlig en Jord vest paa Vaiberg, som Knud Buch og Ancher Buch 1480 have givet til den daværende Sognepræst Hr. Anders Pedersens underhold, Frepe Toft, som Tuli Mørch har givet, for hvilken han har 3 Agre i Thamisbølle, 2 Agre, kaldede Kleingsmedtz Toft, som Tuli Mørch 1397 har givet, Remmerstoft i den nordre Del af Lunderskouf Mark og 3 Ottinger Jord i Nagbøl og Dollerup og den fjerde til Vederlag for Gunderlille Otting, som Ebbe Nielsen og hans søster, Osse Nielskone 1480 have givet, en Toft i Skanderup Mark nord for Karlsbygge, som Ifuer Nielsen i Skanderup 1479 har givet, og en ager i den første Toft i den østre Del af Nagbøl Mark, som Else, Esbern Anderssens Enke i Dollerup har givet Præsten til Forøgelse af hans Toft til Bogbygger"*

Knud Buch var hans farfar og Ancher Buch dennes bror og Tuli Mørch må have været deres oldefar.

Knud opførte Præstegårdens vestlige længe *"auxilio Jesu et propriis impensis"* (ved Guds hjælp og egen bekostning). Pastoren lod også indsætte små rimede gudelige indskrifter på kirkeloftets bjælker o. lign. steder i Kirken, f. eks. *"Al min Elænd haver ieg Heden vend udi Guds Haand. Sub Christi custodia nulla sunt pericula, 1586 Canutus Magni."* [under Kristi beskærmelse er intet at frygte, 1586 Knud Mogensen]. Dette sidste latinske er overført til en nyskæring i alterbordet, der er fra samme tid, men restaureret i 1934. En anden af hans sentenser lyder *"Hvad du begynder og tager for Hænde, Lad Gud være Begyndelse og Ende. Vandre varlig, tær sparlig, Tiden er farlig, Døden kommer snarlig"*. Disse er nu forsvundet. Et minde om ham er der dog på prædikestolen fra 1589, hvor hans navnetræk "Chanuto Magni" ses sammen med Lensmand Kaspar Markdanners. Stolestadegavlene er også fra hans tid.

Knud Mogensen og hans hustru ligger formentlig begravet ved alterets sydende og iflg. "Danmarks Kirker" er han først død i 1604, men sønnen overtog embedet fra omkring 1600.

Datteren Karen blev gift med Peder Poulsen, vistnok ældste søn af Poul Jensen, rådmand og købmand i Kolding.

Datteren Marine, blev gift med Peder Poulsens bror Poul Poulsen Paludan, rektor i Kolding senere kapellan ved Kolding kirke og sognepræst i Almind og endelig sognepræst i Kolding. Deres datter Mette Poulsdatter blev gift med rådmand i Kolding Anders Andersen Haar.

Datteren Inger blev gift med præsten i Vonsild Anton Madsen.

Sønnen Hans kom ulykkeligt af dage. Han studerede ved Københavns Universitet hos Thyco Brahe, men blev en aften i 1586 dræbt af et stenkast af en anden student.

Sønnen Jens Knudsen Buch efterfulgte sin far som sognepræst i Skanderup fra 1600.

3. Jens Knudsen Buch (1600 - 1614)

Sandsynligvis født omkring 1560 i Nagbøl Præstegård og død 1614 samme sted.

Jens var gift 2 gange, først med Dorthe Hansdatter Kneus, datter af præsten i Harte-Bramdrup Hans Kneus og anden gang med Lene Jørgensdatter.

Han studerede ved Københavns Universitet i 1588. Fra 1593 til 1600 var han rektor i Kolding, hvorefter han overtog embedet som sognepræst i Skanderup efter faderen 1600 og til sin død i 1614.

Han blev far til mindst 3 børn Jacob der efterfulgte ham i embedet, Anker der blev præst i Seest og en datter der blev gift med en hr. Narkier. Jens var muligvis også far til Præsten i Skærup der hed enten Laurits eller Mads.

4. Jacob Jensen Buch (1614 – 1654)

Jacob Jensen må være født før 1590 i Nagbøl Præstegaard i Skanderup sogn og død samme sted i 1654.

Han var gift med Kirsten Truelsdatter Nissen fra Hjerndrup og de fik mindst 4 børn: Jens, Hans (Janus), Sara og Joen.

Han overtog embedet som sognepræst i Skanderup formentlig ved faderens død 1614 og havde det til sin egen død i 1654.

Sønnen Jens blev præst efter faderen i Skanderup, sønnen Hans blev præst i Sommersted, sønnen Joen blev herredsfoged i Andst og datteren Sara blev gift med sin slægtning Jep Jepsen Buch på Nagbølgård.

I 1649 var Hr. Jacobs' indkomst efter Jordebogen og Kirkebogens taksering 16 ørtug Rug, 8 ørtug Byg og 5 ørtug Havre. I Kvægtiende fik han 6 Lam, 3 Kalve og 3 Grise. Af Højbjergedes 50 læs *"hvilke dog er saa ugunstig, at jeg maa aarligen kjøbe Høj paa fremmed Marker for 15 Slette Daler aarligen"*.

I Nagbøl havde præsten et jordløst hus, som han udlejede for 1 Sletdaler årlig. I Skanderup havde han *"et faldefærdigt Jordbol, der årligt gav 2 Sletdaler. Offeret fra de 3 højtidsdage gav årligt 21 Daler "ungeferlig". "Derimod har jeg en stor Besuering af en gammel Præsteenke. Jeg giver hende aarligen af min Indkomst: Rug 2 ørtug, Byg 2 ørtug og Boghvede 1 eller en ørtug Byg i steden. Item Penge giver jeg hende 3½ Daler, desforuden giver jeg hende aarligen 6 Lam, som er ungeferlig alle mine Tiende Lam. Item 4 Gæs"*.

Det lyder underligt med den unavngivne præsteenke. Den nye præst overtog jo ofte den tidligere præsts enke, enten ved at gifte sig med hende eller ved at give hende aftægt. Men i Jacobs tilfælde var forgængerne hans far og farfar, så deres enker har jo været henholdsvis hans mor (stedmor) eller farmor.

En anden beretning er, at en messehagel blev stjålet under Kejserkrigen 1627-29 af "Rytterne fra Kolding", men blev kort efter generhvervet mod betaling.

5. Jens Jacobsen Buch (9.4.1654 – 1688)

Jens blev født før 1630 i Nagbøl Præstegård, hvor han også døde i 1688.

Han blev gift med Sara Nisdatter Truelsen, der var fra Hjerndrup som sin svigermor og de fik mindst 3 børn: Jacob, Nis og Karen (Katrine).

Jens blev ordineret som sognepræst i Skanderup efter sin far 6 april 1654 og sad i embedet til 1687 hvor han blev efterfulgt af sin søn Nis.

Pastor Buch købte præstegården i 1664 for 100 rdl.

I Matriklen af 1662 meddeles der om præstegården at den kan avle 20 læs hø. Beløbet for sæd og avl i hartkorn er 3 tdr. 1 skp. 1 fdk. 1 alb. Desuden har "*Præsten udi Brug et Stykke Skovjord i Anst Skov tilhørende Skanderup Kirke, som han nyder; kan avle 3 læs Hø, er i hrtk. 1 skp. Endnu findes i Præstegaarden en liden Fiskedam ved Kirken. Nok en Boel som hører til Præstegaarden, dog ingen Avl dertil, skylder 1 Rgd.*" Det er jo skrumpet lidt, faderen bjergede 50 læs hø.

Det berettes i 1769 at en Messehagel som Jens Jacobsen havde skænket kirken af rødt fjøjl med kors af guldsnore "nu var gammel og grøn". Men da havde den så også holdt i 100 år !

Sønnen Jacob blev præst i Skodborg, datteren Karen blev gift med Jacob Pedersen Hygum, præst i Hygum og sønnen Nis efterfulgte sin far i embedet. Muligvis var der også en søn Hans.

6. Nis Jensen Buch (15.1.1687 – 1691)

Nis blev født før 1665 og døde 1691 i Nagbøl Præstegaard.

Han blev den sidste af en række Bucher der var præster i Skanderup kirke. Han blev ordineret 5. juli 1687 og var præst til sin død i 1691. Den nye præst efter ham begynder at føre kirkebog i sognet.

Fra hans hånd haves en udførlig skildring over præstens indtægt i året 1690. Det er en længere historie, men han fortæller bl. a. : "*Decimantes ere i sognet 37. korntiende, enten i Kjærnen eller rent Korn og kan beløbe sig til 20 td. Rug, 8 td. Byg, 10 td. Havre og 4 td. Boghvede. Kvægtienden som Præsten kan oppebære kan ikke overgaa 4 Slettedalers værd.*"

Under Ædificia [bygninger] fortæller han bl. a. at "*Præstegaarden har fra gammel tid ligget paa Nagbøl Hede nordvest for Kirken paa en Toft som kaldes Tamisbølle efter en papistisk præst ved navn Hr. Thomas, som boede der sidst og siges at være ihjelslagen af Nagbøl Bymænd, fordi han ikke efter deres Begjæring vilde lade Præstegaarden flytte ned i Byen, hvilket hans efterkommere nødtes til at indgaae, og blev den saa sat i Nagbøl, hvor den nu staae; dens Bygning er gammel og paa adskillige Steder brøstfældig...*"

Derudover fortæller han at han har sin mor på aftægt, at høet han kan dyrke er for lidt og af dårlig kvalitet, så han anmoder de høje herrer "*om tilladelse til at indgrøfte og inddige en liden plads i Præstegården skov til høbjergning*".

Han var kun præst i 4 år og Buchernes tid som præster var slut i Skanderup kirke, dog blev en anden gren af slægten senere ejer af kirken.

I Ribe Bispearkiv findes en præsteindberetning til Biskop J. Bloch (1766-69) om at den sidste præst af slægten Buch gik igen. Først da man fandt en strømpe fyldt med penge i kirkediget holdt det op.

Kilder: Wiberg, Skanderupbogen af Smidt, Skanderup Sogns Historie af Thomas Christensen, Danmarks Kirker, Kancelliets brevbøger, m.m.fl.